

Küülikute sügisnäitus 2013

Näitus leidis aset 7. detsembril 2013. aastal Tartumaal Rõngu Rahvamajas. Registreering näitusele oli viletsam kui varasematel aastatel. Kui reeglina on näitusel esindatud üle 100 looma, siis seekord oli keskpärane osalus, loomi toodi näitusele hindamiseks ainult 76 isendit. Samas registreeriti kokku 85 looma.

Näitusel hinnati loomi 0 ja 91-96 punktiga 100st, mis tegi näitusel osalenud loomade keskmiseks punktisummaks 78,6 punkti. Kui jätta 0-punkti loomad välja, saavutati keskmiseks punktisummaks 93,5 punkti, mis tähendab standardi järgi seda, et näitusel osalenud loomad on väga heade näitajatega ning sobivad ilusasti aretusse.

Loomi hindas sellel aastal taas Läti kohtunik Dace Kaula, teda assisteeris meie oma kohtunik Diana Mägi.

Punktisumma ja aretus

Punktide vahemik	Tulemuse hinnang
97-100 punkti	suurepärase
93-96,5 punkti	väga hea
92-92,5 punkti	Hea
90-91,5 punkti	rahuldav
Alla 90 punkti	mitterahuldav

Loomad, kes on näitusel saavutanud minimaalselt 92 punkti, võib jätta põhikarja, siin tuleb väga rangelt vaadata, kui tõsised on olnud nende vead.

Kui punkte on kaotatud peamiselt luustiku ja tüübi pealt, siis peab väga kaaluma, kas selline isend on karja jätmist väärt. Kui ta karja jätta, peab loomal olema mingi kriteerium, mida soovitakse oma karjas parendada maksimaalse punktisummaga (va üldmulje kriteerium) hinnatud isendiga. Enda farmi loom, keda soovitakse sellise isendiga paaritada, peab olema sellisel juhul luustiku ja tüübi kriteeriumilt vähemalt 19 punkti vääriiline.

Angooraküülikud

Näitusel hinnati 11 angooraküülikut kahest farmist, esindatud oli viis värvusvariatsiooni. Angoorasid hinnati 92-95,5 punktiga. Näitusel esindatud angoorade keskmiseks punktisummaks kujunes 93,5 punkti.

Luustik ja tüüp - Angoorade luustik on olnud suureks murelapseks juba mitmeid aastaid, ka see aasta polnud erand. Kuna angoorad vajavad kõrgekvaliteedilist sööta, mida paraku Eestis saadaval ei ole ning kasvataja peab selleks tegema ise väga palju, et loom saavutaks soovitud tulemuse. Tänu söödakvaliteedi puudusele oli näitusel näha ka 17,5 punktise luustikuga loomi, aga oli ka üks väga hea luustikuga 19 punktiga isend. Enamjaolt jäi luustik 18-18,5 punkti piiridesse.

Kaal - Kuna loomad olid kõik kaalus, siis tuleb luustikuga kõvasti vaeva näha ning prakeerida geneetilise luustikuveaga loomad karjast, juhul kui tegu on geneetilise vea, mitte söötmissveaga.

Karv - Palju oli ebatasase või viltinud karvaga loomi, ka esines karmi karvaga angoorasid. Kuna angooral peab olema siidine ning pehme karv, siis karmikarvalised tuleks kõik karjast prakeerida, et mitte levitada massiliselt vigase karvatüübiga isendeid. Meeles tuleb pidada seda, et karm karv on domineeriv. Mõnel isendil puudus angoorale iseloomulik lakk või oli see ebahütlane. Mõnel loomal esines ka villa viltumist, mida ei tohi ka esineda.

Üldmulje - loomad olid üldiselt kenad ja puhtad, kui võtta arvesse seda, et angoora allapanu tuleb eriti hoolsalt jälgida.

Kaliforniaküülik

Näitusel osales üheksa kaliforniaküülikut kolmest erinevast farmist. Üks loom ei pääsenud veterinaarkontrollist läbi, kaheksa kaliforniat hinnati 91,5-93,5 punktiga ning näitusel esindatud tõu keskmiseks punktisummaks saadi 92,5 punkti.

Luustik ja tüüp - Kalifornia luustik on olnud aastaid kehvemapoolne. Rõhku tuleb panna selle tõu söötmisele, et vältida luustikuvigu. Luustiku eest saadi näitusel 17,5-18 punkti, mida on lihatõu kohta häbematult vähe. Kaks looma kaotasid tüübilt 0,5 punkti loti tõttu, samas olid nad ka kondised, mis viitab kas valele söötmisele või geneetilisele luustikuveale.

Kaal - Kuna luustikuvead olid üsna tõsised, siis kajastus see ka loomade kaalus, täispunkte kaalu eest saavutasid ainult kaks looma, enamuse loomi sai 8 punkti ning kaks looma 9 punkti.

Markeeringud - Kalifornial on olnud peamiseks probleemiks markeeringud ning need kipuvad olema jutlised ja ebatasased. Kui loomal on ilusad tumedad markeeringud, siis on tal ka kulmud, mis selle tõu standardil ei ole lubatud. Et markeeringud väga tumedaks ei läheks, tuleb tumedate ja heledamate markeeringutega loomi omavahel paaritada, mitte kahte

tumedate markeeringutega looma omavahel. Kui paaritada tumedaid loomi omavahel, siis saadaksegi juba väga varases eas loomadele kulnud ning aretusstandardi järgi on need karja sobimatud loomad.

Prantsuse pässküülik

Näitusele oli registreeritud 21 prantsuse pässküülikut kuuest erinevast farmist ning esindatud oli 11 erinevast värvusvariatsiooni. Kaks isendit ei jõudnud näitusele ning neli said kohtunikult kokku 0 punkti. Loomi hinnati 0 ja 91-96 punktiga, millega saavutas näitusel esindatud tõug keskmiseks punktisummaks 73,9 punkti, kui jätta 0 punkti saavutanud loomad välja, saadi keskmiseks 93,6 punkti.

Luustik ja tüüp - Ka pässide luustik on olnud aastaid kehvapoolne, ei olnud ka seekord midagi üllatavat. Luustik jäi 17-18,5 punkti vahele. Aga hakkab vaikselt paranema. Võrdselt oli nii alakaalulisi kui normaalse kaaluga loomi. Samas mitmel alakaalulisel loomal esines suur lott, mis viitab kas geneetilisele luustikuveale või viletsale söötmisele. Kuna tegemist on hiidtõugu küülikuga, siis esimesed pool aastat ei tohiks sellel tõul sööta kindlasti piirata. Ka oli mõne looma keha liiga lühike, mille tõttu tema kaal kannatas. Esines palju lotte, mille tõttu kaotasid loomad 0,5 punkti tüübilt.

Pea ja kõrvad - Sellel tõul on varasemalt olnud palju probleeme just pika ja väljaveninud pea ning vigase krooniga, mille tulemusel hoiavad loomal kõrvad valesiti. Seekord oli ilusa pea, kõrvade ning koonuga loomi päris palju, mis teeb väga head meelt, et asi on paranenud. Võibolla on praegused luustikuvead tingitud sellest, et kasvatajate peamine rõhk on suunatud pea, kõrvade ning krooni parandamisele ning tähelepanuta on jäetud luustik.

Reksküülik

Näitusele registreeriti 23 reksküülikut neljast farmist, esindatud oli 11 erinevat värvusvariatsiooni ja neljast farmist. Üks loom ei pääsenud veterinaarkontrollist läbi. Näitusel hinnati 22 reksküülikut 0 ja 91,5-95,5 punktiga. Näitusel esindatud tõu keskmiseks punktisummaks saadi 68,3 punkti, või kui 0 punktiga hinnatud loomad välja jätta, siis keskmiseks tulemuseks saadi 93,9 punkti.

Luustik ja tüüp- Rekside luustik on olnud reeglina hea, aga kahel viimasel aastal on nende luustik muutunud veidi kehvemaks. Kohtunik hindas rekside luustikku 17-19 punktiga, kellest ainult üks loom saavutas 19 punkti. Enamus loomi saavutasid 18,5 punkti ning ainult üks sai 17,5 punkti. Ka lotte esines päris mitmel loomal. Kuna väikene lott on lubatud

alles üle 18 kuu vanustel emasloomadel, siis noorloomadel ei ole see kindlasti lubatud, ning selle tõttu kaotas mõnigi loom 0,5 punkti tüübilt.

Kaal - Ainult kaks looma olid alakaalulised, ülejäänud olid kõik kenasti kaalus, neist ühel oli luustik 17,5 punkti, mis võib olla geneetiline, aga hiljem selgus, et loom oli olnud suurest pesakonnast ning sünnist saati teistest väiksem olnud. Sama pesakonna teisel loomal läks oluliselt paremini.

Värvus, markeeringud ja karv - Looduslike värvustega isenditel oli palju jutilisi jalgu, ühevärvilistel esines palju üksikuid valgeid karvu või punte, mille tõttu kaotati kas punkte, või saadi lausa 0 punkti. Viiel loomal esines kuningkarva, mis ei ole reksidel lubatud, ning paaril loomal esines valget ohekarva.

Üldmulje - Kuna reksidel on teada peamiseks nõrgaks kohaks nende käpad, siis üheksa looma kaotasid punkti paljanditega käppade eest. Paljandid on reksidel geneetilised, mõne looma puhul ei ole üldse vahet, kus teda peetakse, kas võrgu või aluspanu peal - käpad on ikka katki. Teisel loomal seevastu ei juutu ka palja võrgu peal elades midagi. Muidu olid loomad väga ilusad.

Suur hele hõbeküülik

Näitusel oli esindatud kaheksa hõbeküülikut musta ning agouti värvusega neljast erinevast farmist. Neid hinnati 92-95 punktiga, mis tegi näitusel esindatud tõu keskmiseks punktisummaks 92,9 punkti. Kolme tõu keskmiseks punktisummaks saadi 94,4 punkti.

Luustik ja tüüp - hõbeküülikute luustik on kahe viimase aastaga muutunud kehvemaks, kui vaadata neid loomi, kes on näitusele toodud. Loomi hinnati peamiselt 18 punktiga, kaks looma said 18,5 ning ainult üks loom 19 punkti - selle tõu juures ei ole loomulik selles kriteeriumis nii madalate punktide saamine. Tegemist on suurepärase lihatõuga, ning tema luustik on olnud alati väga hea.

Kaal - Hõbeküülikute kaal oli murettekitav, sest reeglina on loomad alati olnud kaalus, siis sellel aastal oli kaalus ainult üks isend, ülejäänud olid kõik alakaalulised. Ka siin tuleb vaadata üle, kas tegemist on geneetilise luustikuveaga ja loomad ei võta kaalust juurde, või on tegemist söötmisveaga, sest tegemist on ikkagi lihatõuga ning nende kaal peab olema vastavalt standardile. Tuleb võtta arvesse ka seda, et reeglina kasvavad hõbeküülikud väga hästi ning kiiresti ja kaal saavutatakse õige söötmise korral pigem enneaegselt kui hiljem.

Karv - viimastel aastatel on hõbeküülikutel hakanud esile kerkima karm karv, mis ei ole sellele tõule üldse iseloomulik. Hõbeküülikul on standardi järgi pehme ning siidine ja tagasivalguv karv, mitte karm ning püstiassetsev. Karmi karva tunnuseks on see, et karv on veidi lühem kui peaks, vastukarva silitades jääb "okastena" püsti ning karvavahetus ei näi eales lõppevat, karv murdub. Sellise karvatüübiga isenditel oli ka näitusel "näritud" karva mulje ja karv oli ebatasane, kuigi karv oli närimata. Läbivaks veaks oli aluskarva vähesus, aga see võis olla tingitud ka hetke ilmastikutingimustest ja loomad ei näinud vajadust aluskarva kasvatada.

Üldmulje - Kolm looma olid alt märdunud, ülejäänud olid kenasti ilusad ja puhtad.

Uus meremaa valge, tšehhi albiino ja viini sinine

Uus meremaa valget oli näitusele registreeritud neli isendit, kellest ühte ei toodud näitusele. Kõik loomad olid pärit ühest farmist. Neid hinnati punktidega 93,5 -94,5 ja näitusel esindatud isendite keskmiseks punktisummaks kujunes 94 punkti.

Viini siniseid oli näitusel kaks isendit, keda hinnati 94,5-95,5 punktiga ja loomad olid pärit ühest farmist. Esindatud loomade keskmiseks punktisummaks kujunes 95 punkti.

Tšehhi albiino - esmakordselt esindatud uus tõug, kes saavutas 94,5 punkti. Alati on tore näha näitusel uusi küülikutõuge.

Luustik ja tüüp - Neist kolmest tõust oli parima luustikuga üks uus meremaa valge, kes sai ainsana 19 punkti, teised loomad said luustiku ja tüübi eest 18-18,5 punkti.

Kaal - kaks looma olid alakaalulised. Kuna kõik need tõud on lihatõud, siis kaal ning luustik on siin väga olulised, mis tähendab seda, et ka söötmine peab olema õige, alles siis on teada, kas tegemist on geneetilise või söötmissveast tingitud kehva luustikuga. Seega söötmine tuleb üle vaadata.

Karv, värvus, pea - Üldiselt oli nendel loomadel kõikidel ilus tõule vastav massiivne pea, aluskarva puudulikkus esines viiel loomal kuuest, suure tõenäosusega oli see samuti tingitud meie hetke ilmastikuoludest, mitte looma geneetilise vea tõttu. Viini sinisel esines karvastikus üksikuid valgeid karvu.

Üldmulje - loomad olid ilusad ning puhtad, ühel isendil olid käpad liiga mustad.

Kõik tõud kokku

Kohtuniku meelest oli meie loomadel läbivaks veaks pehmed kõrvad, mis on olnud esimestest näitustest alates, aga paraku ei saa kasvatajad ise siin palju muuta. Seni kuni on meil on saadaval kesine valik jõusöötasid, mille koostis on puudulik, siis on ka loomade kõrvad pehmemad kui seda standard ette näeb.

Paljudel tõugudel on tulemused paranenud, aga tänu sellele on jäetud luustik ja tüüp tähelepanuta, mida oli väga hästi ka sellel näitusel märgata.

Kohtuniku arvustuse kirjutas kokku Diana Mägi, võttes arvesse pr. Dace Kaula kommentaare näitusest ja loomadest ning üldiseid näitusetulemusi.

10.12.2013

